

Valtion liikuntaneuvoston lausunto: Luonnos valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/1972/2020

Hallitus on päättänyt antaa eduskunnalle koulutuspoliittisen selonteon, johon haetaan pitkän aikavälin keinot Suomen koulutus- ja osaamistason nostamiseksi, koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi ja oppimiserojen kaventamiseksi. Nykytilan tarkastelu, tavoitetila ja toimenpiteet kohdistuvat koko koulutusjärjestelmään sekä tutkimukseen.

- 1. Liikuntaneuvosto nostaa esiin, että selontekoluonnoksessa ei tunnisteta riittävän hyvin fyysisen aktiivisuuden merkitystä kansanterveydelle ja -taloudelle eikä tuoda esille konkreettisia toimenpiteitä, joilla edistetään fyysistä aktiivisuutta eri koulutusasteilla.**
- 2. Liikuntaneuvosto pitää välttämättömänä, että väestön vähäinen fyysisen aktiivisuus huomioidaan selonteossa yhtenä keskeisenä toimintaympäristön muutoksena ja hyvinvoinnin edistäminen nostetaan keskeiseksi tavoitteeksi läpi koko koulutusjärjestelmän.**
- 3. Liikuntaneuvosto esittää keskeisinä toimenpiteinä muun muassa liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyön jatkamista ja turvaamista eri koulutusasteilla, toiminnallisten opetusmenetelmien ja toiminnallisen oppimisen edistämistä sekä Move!-järjestelmän kehittämistä osana perusopetusta.**

Taustaa

Mahdollisuus liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen on itseisarvo mielekkäälle elämälle, osa ihmisten perustarpeita ja perusoikeuksia. Perustuslain sivistyksellisten oikeuksien mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Itsensä kehittäminen sisältää mahdollisuuden liikunnan ja muun ruumiinkulttuurin harjoittamiseen. Oikeus liikkumiseen ja liikuntaan on turvattu myös mm. osana YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta (artikla 31) sekä YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (artikla 30).

Riittävä fyysinen aktiivisuus on edellytys lasten ja nuorten normaalille kasvulle ja kehitykselle sekä hyvinvoinnille. Fyysisen aktiivisuuden lisääminen on yksi keskeinen keino, joilla voidaan parantaa lasten ja nuorten oppimistuloksia. Tutkimukset ovat osoittaneet, että reipas liikunta, hyvä fyysinen kunto ja hyvät motoriset taidot ovat yhteydessä hyvään koulumenestykseen lapsuudessa ja nuoruudessa. Erityisesti koulupäivän aikainen liikkuminen on hyödyllistä oppimistulosten näkökulmasta.¹ Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että fyysisesti passiivisella elämäntavalla voi olla epäsuotuisia vaikutuksia terveyteen, mutta myös kognitiivisiin toimintoihin ja oppimistuloksiin.²

¹ Liikunta ja oppiminen. OPH 5:2012.

² Fyysinen aktiivisuus ja oppiminen. NMI-bulletin, 2014, Vol. 24, No. 4.

Fyysisellä aktiivisuudella on keskeinen merkitys myös työkyvyn ja työssä jaksamisen edistämässä sekä työurien pidentämisessä. Tutkimusten mukaan lapsuudessa paljon liikkuneilla on aikuisena keskimäärin enemmän työllisyyskuukausia ja vähemmän työttömyyskuukausia vuodessa kuin lapsena vähän liikkuneilla. Erot työmarkkinoille kiinnittymisessä ovat havaittavissa jo työurien alusta lähtien, ja erot säilyvät lähes samana työuran ajan.³ Työelämään siirryttyä säännöllinen liikkuminen auttaa mm. hallitsemaan työstressiä ja rentoutumaan, vähentää unettomuutta sekä vaikuttaa positiivisesti työsuoritukseen ja työkykyyn. Hyväkuntoinen henkilö kestää työelämän (ja muun elämän) kuormitusta paremmin ja palautuu nopeammin kuin huonokuntoinen. Liikunnalla on myös keskeinen rooli työ- ja toimintakykyä uhkaavien tai heikentävien sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa.⁴

Lapsista ja nuorista sekä aikuisista vain noin kolmannes ja ikäihmisistä muutama prosentti liikkuu terveytensä kannalta riittävästi⁵. Esimerkiksi isolla osalla 5.- ja 8.-luokkalaisista kestävyyskunto on terveyttä ja toimintakykyä mahdollisesti haittaavalla tasolla, ja oppilailla voi olla vaikeuksia selviytyä väsymättä arjen toiminnoista.⁶ Työikäisistä (20–64-vuotiaat) noin neljännes arvioi työkykynsä heikentyneeksi⁷. Nykyisin esimerkiksi alle 21-vuotiaista lähihoitajaopiskelijanaisista 63 % harrastaa vain vähän kestävyysliikuntaa. Työkykyennusteen mukaan vain yhdellä prosentilla heistä tulee olemaan 50-vuotiaana kestävyyskunto keskiraskaisiin töihin riittävällä tasolla, mikäli liikunnan määrä pysyy samana⁸.

Tutkimusten mukaan koronapandemiaan liittyvät rajoitustoimet ovat vähentäneet osan väestöstä liikkumista entisestään sekä kasvattaneet fyysisen aktiivisuuden polarisoitumista. Esimerkiksi lasten ja nuorten liikkuminen väheni koronapandemian ensimmäisen vaiheen rajoitustoimien aikana merkittävästi erityisesti arkipäivinä. Yksi keskeinen selittävä tekijä oli koulupäivän aikaisen liikkumisen ja koulumatkaliikunnan vähentyminen. Nuoret kokivat yleisimmäksi liikkumisen esteeksi etäopiskelusta johtuvan koulutehtävien kuormituksen.⁹ **Edellä mainitut havainnot korostavat koulutusjärjestelmän merkitystä ja vaikutuksia väestön fyysiseen aktiivisuuteen.**

Väestön riittämättömään fyysiseen aktiivisuuteen puuttumisen edellyttää eri hallinnonalojen toimenpiteitä ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Ihmisten arki kuluu suurelta osin eri hallinnon-

³ Liikunta lapsena voi kantaa pitkälle – lapsuuden liikunnalla yhteys työurien kehittymiseen. Jyväskylän yliopiston internetsivut, <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2020/10/liikunta-lapsena-voi-kantaa-pitkalle-2013-lapsuuden-liikunnalla-yhteys-tyourien-kehittymiseen>

⁴ Työterveyslaitoksen internetsivut, <https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/terveyden-edistaminen-tyopaikalla/elintavat-ja-tyohyvinvointi/>

⁵ Kokko, S. & Martin, L. (toim.) 2019. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1 sekä FinTerveys 2017 -tutkimus. THL.

⁶ Move!-mittaustulokset 2020. Opetushallituksen internetsivut, <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/move-mittaukset-2020-lasten-ja-nuorten-kestavyyskunto-heikentyy-muu-fyysinen>

⁷ FinSote-tutkimus 2019, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL.

⁸ Opiskelijan fyysinen aktiivisuus, toimintakyky ja hyvinvointi -tutkimus 2017–2018. LIKES-tutkimuskeskus 2019. Teoksessa Aktiivisuutta ja opiskelukykyä. Liikkuva opiskelu -kokeiluhankkeiden toteutus vuosina 2017–2019. LIKES-tutkimuskeskus 2019.

⁹ Kantomaa, M. (toim.) 2020. Koronapandemian vaikutukset väestön liikuntaan. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2020:2.

alojen vaikutuspiirissä ja liikuntahallinnon ulottumattomissa, kuten varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä muissa oppilaitoksissa tai näiden välisillä matkoilla. Mikäli fyysistä aktiivisuutta halutaan lisätä, tarvitaan mukaan myös koulutuspolitiikka.

Fyysisen aktiivisuuden edistäminen osana koulutuspolitiikkaa vaatii, että tiedostetaan fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja oppilaan sekä henkilöstön hyvinvoinnille, huolehditaan henkilöstön koulutuksesta liittyen fyysisen aktiivisuuden edistämiseen, seurataan oppilaiden fyysistä aktiivisuutta, otetaan käyttöön toiminnallisia oppimismenetelmiä sekä huolehditaan fyysistä aktiivisuutta ja motorisia taitoja edistävästä oppimisympäristöistä sisä- ja ulkotiloissa. Fyysistä aktiivisuutta edistetään koulutuspolitiikassa myös laadukkaalla ja kannustavalla liikuntakasvatuksella, liikunnanopeuksella, opiskelijaliikunnalla ja liikunnan kursseilla sekä mahdollistamalla harrastaminen koulu- ja opiskelupäivän yhteydessä.

Valtion liikuntaneuvoston huomiot ja esitykset selontekoluonnoksesta:

1. Tilannekuva ja keskeiset toimintaympäristön tekijät (1. ja 4. luvut):

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esiin, että väestön vähäinen fyysisen aktiivisuus on huomioitava selonteossa yhtenä keskeisenä toimintaympäristön muutoksena. Liikuntaneuvosto esittää, että selonteon 4. lukuun lisätään kappale, jossa kuvataan väestön vähäisen fyysisen aktiivisuuden tilannetta ja sen vaikutuksia niin väestöön kuin yhteiskuntaan, kuten vaikutuksia väestön oppimis- ja työkykyyn.

2. Visio/tavoitetila (2. luku):

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esille, että selonteon visio/tavoitetilassa ei huomioida väestön vähäisen fyysisen aktiivisuuden haastetta. Liikuntaneuvosto esittää seuraavaa lisäystä selontekoon (sivut 11-12): *“Varhaiskasvatus, laadukas koulutus ja osaamisen kehittäminen järjestetään molemmilla kansalliskielillä koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lisäävällä, fyysistä aktiivisuutta edistävällä (lisäys) sekä taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla”.*

Valtion liikuntaneuvosto esittää, että uuden teknologiaan ja digitaalisen oppimisen lisäksi visiossa ja tavoitetilassa nostetaan esille myös toiminnalliset opetusmenetelmät ja toiminnallinen oppiminen. Toiminnallisten opetusmenetelmien tavoitteena on aktivoida osallistujaa oppimistilanteessa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä. Liikkumisen, liikkeen ja toiminnallisuuden tuominen oppitunneille on todettu lisäävän tarkkaavaisuutta, rauhoittavan luokkatilannetta sekä parantavan oppimista. Ihmiset ovat erilaisia oppijoita, ja toiminnallinen oppiminen mahdollistaa eri aistikanavien hyödyntämisen oppimisessa. Myös nykyisessä peruskoulun uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan monipuolisia työtapoja, joiden tehtävänä on kehittää oppimista, ajattelun ja ongelmaratkaisun taitoja sekä aktiivista osallistumista.

Liikuntaneuvosto esittää seuraavaa lisäystä selontekoluonnokseen (sivu 12): *”Uutta teknologiaa ja toiminnallisia opetusmenetelmiä (lisäys) hyödynnetään laajasti ja innovatiivisesti oppimisen tukena. Digitaalisen oppimisen ympäristö on kehittynyt ja oppimisen tietovarannot ovat sekä ihmisten että yhteiskunnan käytössä edistämässä oppimista ja pedagogista kehittämistä. Digitaalinen koulutustarjonta sekä digitaaliset oppimisalustat ja -ratkaisut mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun. **Oppimisen ympäristö ja opetusmenetelmät ovat kehittyneet aktivoimaan osallistujia oppimistilanteissa. Toiminnalliset opetusmenetelmät ja toiminnallinen oppiminen ovat laaja-alaisesti käytössä ja edistävät oppimista, vähentävät oppimisen häiriötekijöitä sekä kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen. (lisäys)***

3. Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus (luku 3.1):

Valtion liikuntaneuvosto pitää erinomaisena, että lasten ja nuorten hyvinvointi on nostettuna yhdeksi keskeiseksi selonteon näkökulmaksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. **Liikuntaneuvosto nostaa esille, että sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen osalta selontekoluonnoksessa ei kuitenkaan tunnisteta riittävän hyvin fyysisen aktiivisuuden merkitystä ja haasteita osana hyvinvoinnin edistämistä eikä tuoda esille konkreettisia toimenpiteitä, joilla edistetään lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta.**

Valtion liikuntaneuvosto pitää välttämättömänä, että selontekoluonnoksessa tuodaan esille istuvan elämäntavan luoma globaali haaste kansanterveydelle ja -taloudelle ja selonteossa asetetaan tavoitteeksi fyysisen aktiivisuuden edistäminen osana varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta. **Liikuntaneuvosto esittää, että selontekoluonnokseen lisätään seuraava toimenpide (sivu 21):** *Varmistetaan fyysisesti aktiivinen varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetuspäivä jatkamalla ja turvaamalla varhaiskasvatussyksiköiden ja koulujen liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyötä (Liikkuva varhaiskasvatus- ja Liikkuva koulu -toiminta).*

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esille, että selonteossa ei tunnisteta Move!-järjestelmää yhtenä keskeisenä poikkihallinnollisena toimenpiteenä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisessä perusopetuksessa.

Syksyllä 2016 käynnistynyt Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen tiedonkeruu- ja palautejärjestelmä sekä pedagoginen työkalu oppilaiden toimintakyvyn kehittämiseksi. Mittaustulokset toimivat välineenä keskusteltaessa oppilaan sekä perheen kanssa lapsen ja nuoren jaksamista, hyvinvointia ja oppimista tukevista tai haittaavista tekijöistä. Move!n tarkoituksena on antaa lapselle/nuorelle henkilökohtaista palautetta, suosituksia ja tukea, joilla voidaan kehittää fyysistä toimintakykyä.

Noin 100 000 oppilaan vuosittaista Move!-mittaustietoa hyödynnetään peruskoulujen liikuntakasvatuksessa, kouluterveydenhuollossa sekä kunnissa, maakunnissa ja valtionhallinnossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä. Järjestelmän haasteena kuitenkin on, että Move!-tulokset ovat käytössä arvion mukaan vasta noin 40 %:ssa 5. ja 8.-luokkaisten laajoja terveys-

tarkastuksia. Myös tulosten käsittelyssä oppilaiden ja perheiden kanssa sekä tulosten hyödyntämisessä liikunnanopetuksen suunnittelussa on kehitettävää. Move!-n parempaan hyödyntämiseen tarvitaan entistä enemmän eri alojen ammattilaisten yhteistyötä.¹⁰

Liikuntaneuvosto esittää seuraavan toimenpiteen lisäämistä selontekoon (sivu 21): *Kehitetään Move!-prosessia peruskouluissa moniammatillisesti. Edistetään Move!-tulosten käsittelyä oppilaiden ja perheiden kanssa sekä osana viides- ja kahdeksaluokkalaisten laajoja terveystarkastuksia. Tuetaan fyysistä aktiivisuutta erityisesti niillä lapsilla ja nuorilla, joilla todetaan fyysisen toimintakyvyn haasteita.*

Lisäksi valtion liikuntaneuvosto esittää, että vuoteen 2040 mennessä tavoitteeksi asetetaan (sivu 22), että *"Jokaiselle oppijalle taataan valmiudet uuden oppimiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen, jatko-opintoihin ja muuttuvaan työelämään, **sekä hyvinvoinnin perusta (lisäys)**".*

4. Toinen aste ja korkeakoulut (luvut 3.2 ja 3.3):

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esille, että selonteossa ei tunnusteta riittävän hyvän fyysisen aktiivisuuden merkitystä osana opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämistä, oppimista, työkykyä sekä nykyisen työelämän tarpeita. Muista koulutustasoista poiketen korkeakoulutuksen kohdalla ei mainita opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämistä lainkaan tavoitteissa. Lisäksi selonteossa ei tuoda esille riittävästi toimenpiteitä, joilla edistetään opiskelijoiden fyysistä aktiivisuutta osana opiskelupäivää, mikä vaatii rakenteiden ja toimintatapojen uudistamista.

Valtion liikuntaneuvosto esittää, että toisen asteen ja korkeakoulujen opiskelijoiden kohdalla yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi nostetaan opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen. Työelämään siirtymisen ja työelämässä toimimisen turvaamiseksi erityisesti fyysisesti keskiraskailla koulutusaloilla tulisi edistää opiskelijoiden fyysistä työkykyä suunnitelmallisesti koko opintopolun ajan ja turvata opiskelijoille riittävät valmiudet huolehtia fyysisestä työkyvystään.

Toisen asteen osalta liikuntaneuvosto esittää seuraavia lisäyksiä (sivu 22): *"Kokonaisvaltaisella toisen asteen koulutuksen toimintatapojen ja rakenteiden uudistamisella vastataan yleissivistäviin ja ammatillisiin tavoitteisiin, jatkuvan oppimisen uudistuksen tarpeisiin **sekä työelämän muuttuviin tarpeisiin (lisäys)**. Lisäksi vahvistetaan koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta **sekä opiskelijoiden hyvinvointia (lisäys)**".*

Korkeakoulujen osalta liikuntaneuvosto esittää seuraavia lisäyksiä (sivu 33): *"Tavoitteena on taata tehokkaat, taloudelliset, **hyvinvointia (lisäys)** ja tasa-arvoa edistävät toimintarakenteet ja -mallit korkeakouluille tilanteessa, jossa digitalisaatio, kansainvälisyys, väestökehitys,*

¹⁰ Opetushallituksen internetsivut, <https://www.oph.fi/fi/move> ja valtion liikuntaneuvoston kannanotto: Lasten ja nuorten kestävyyskunnan laskukierre voidaan pysäyttää yhdessä, <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/kannanotto-lasten-ja-nuorten-kestavyyskunnan-laskukierre-voidaan-pysayttaa-yhdessa/>

hyvinvoinnin haasteet ja polarisoituminen (lisäys), työn muutos sekä tieteen ja tutkimuksen kehitys muuttavat voimakkaasti korkeakoulujen toimintaympäristöä ja yhteiskunnan odotuksia”.

Toisen asteen osalta liikuntaneuvosto esittää, että fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi osana toisen asteen koulutusta, selontekoluonnoksen toimenpidettä muokataan seuraavasti (sivu 25): *”Turvataan kaikille toisen asteen opiskelijoille heidän tarpeisiinsa vastaavat opiskeluhuollon palvelut sekä mahdollisuus henkistä ja fyysistä hyvinvointia tukevaan toimintaan oppilaitosyhteisössä yhdenvertaisesti maan kaikissa osissa toimintatapoja ja **rakenteita sekä (lisäys)** tarvittaessa myös lainsäädäntöä ja rahoitusjärjestelmiä kehittämällä. **Varmistetaan fyysisesti aktiivinen toisen asteen koulutus turvaamalla ja laajentamalla toisen asteen oppilaitosten liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyötä (Liikkuva opiskelu-toiminta). Varmistetaan, että ammatillisten tutkintojen perusteissa ja lukion opetussuunnitelmissa huomioidaan opiskelu- ja työkykyisyyden edistämisen sisällöt. (lisäys)***

Korkeakoulujen osalta liikuntaneuvosto esittää, että fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi osana korkeakoulutusta, selontekoluonnokseen lisätään seuraava toimenpide (esimerkiksi sivu 34): *Varmistetaan fyysisesti aktiivinen korkeakoulutus turvaamalla ja laajentamalla korkeakoulujen liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyötä (Liikkuva opiskelu-toiminta). Varmistetaan, että korkeakouluissa toteutuvat laadukkaat ja yhdenvertaiset opiskelijaliikunnan palvelut.*

Liikuntaneuvosto nostaa myös esille, että uuden teknologiaan lisäksi selontekoluonnoksessa tulisi tunnistaa toisen asteen ja korkeakoulujen osalta myös toiminnalliset opetusmenetelmät ja toiminnallinen oppiminen.

Toisen asteen osalta valtion liikuntaneuvosto esittää selontekoluonnokseen seuraavia lisäyksiä (sivu 24): *”Hyödynnetään uusia teknologioita ja toimintatapoja, **kuten toiminnallisia opetusmenetelmiä (lisäys)** opetuksessa ja oppimisessa siten, että kullekin opiskelijalle voidaan rakentaa hänen tavoitteidensa, valmiuksiensa ja edellytystensä mukainen opintopolku ja samalla vähentää opiskelijoiden keskinäistä eriarvoisuutta **sekä lisätä hyvinvointia ja edellytyksiä siirtyä työelämään (lisäys)**”.*

Korkeakoulujen osalta valtion liikuntaneuvosto esittää seuraavia lisäyksiä (sivu 34): *”Tiedolla johtamisen avulla kehitetään jatkuvasti pedagogisia ratkaisuja ja uudistetaan korkeakoulujen toimintatapoja ja -malleja, **kuten otetaan käyttöön ja kehitetään toiminnallisia opetusmenetelmiä (lisäys)**.*

Lisäksi liikuntaneuvosto esittää seuraavaa lisäystä oppilaiden hyvinvoinnin seurannan kehittämiseksi ainakin toisten asteen koulutukseen (sivu 24): *”Lisäksi vahvistetaan koulutuksen toteuttamisen **sekä oppilaiden hyvinvoinnin (lisäys)** seuranta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa siten, että opiskelijoiden opetuksen ja ohjauksen sekä muun tuen tarpeet tulevat paremmin huomioon otetuksi ja opiskelijoiden saamaa opetusta ja ohjausta voidaan paremmin seurata. Kehitetään opintojen ohjauksen **sekä oppilaiden hyvinvoinnin edistämisen (lisäys)** toimintamalleja ja seuranta, jotta voidaan varmistua siitä, että koulutuksen*

*järjestäjillä on riittävät edellytykset huolehtia opiskelijoiden tarpeisiin vastaavasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä **hyvinvoinnin edistämistyöstä (lisäys)**.*

5. Tiede ja tutkittu tieto (luku 3.4):

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esille, että selontekoluonnoksessa ei ole tunnistettu riittävän hyvin eri tutkimusalojen vaihtelevia tilanteita ja haasteita. Monille soveltaville ja pienemmille tutkimusaloille, kuten liikunta-alan tutkimukselle on saatavissa vähän rahoitusta ja niiden on vaikea kilpailla yleisissä rahoitushauissa. Monipuolinen tutkimus on kuitenkin suomalaisen yhteiskunnan kehittämisen edellytys. **Liikuntaneuvosto esittääkin, että selontekoluonnoksessa asetetaan tavoitteeksi erilaisen soveltavan tutkimuksen ja pienempien tutkimusalojen resurssien turvaaminen ja vahvistaminen.**

6. Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö (luku 3.7):

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esille, että laadukas kasvatusta, opetus ja tuki hyvinvoinnille edellyttää alan henkilöstöltä osaamista mm. fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi. Kasvatusta- ja opetusalan henkilöstön tulee ymmärtää fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja oppilaan hyvinvoinnille. Henkilöstön tulee myös osata hyödyntää työssään toiminnallisia oppimismenetelmiä ja aktiivisuutta ja motorisia taitoja edistäviä oppimisympäristöjä sekä edistää toiminnallista oppimista.

Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että kasvatusta- ja opetusalan koulutuksen ja uran aikaisen osaamisen kehittämisessä nostetaan yhdeksi keskeiseksi osaamisalueeksi fyysisen aktiivisuuden edistäminen ja toiminnalliset opetusmenetelmät. **Liikuntaneuvosto esittää, että toimenpiteisiin tehdään seuraavat lisäykset (sivu 45):** *”Opetushenkilöstön ohjausosaamiseen, erityisopetukseen, kieli- ja kulttuuritietoiseen opetukseen ja digipedagogiikkaan, **toiminnallisiin opetusmenetelmiin (lisäys)** sekä osaavan johtamisen vahvistamiseen suunnataan lisävoimavaroja”.*

7. Taide- ja kulttuurikasvatusta ja -opetus ja taiteen perusopetus (luku 3.8)

Valtion liikuntaneuvosto pitää erinomaisena, että selonteossa on huomioitu taide- ja kulttuurikasvatusta ja -opetus sekä taiteen perusopetus. **Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että lisäksi liikuntakasvatusta ja liikunnanopetus sekä niiden merkitys ja kehittämistarpeet nostetaan esille selonteossa (sivut 46-47).** Kappaleen sisällöksi liikuntaneuvosto esittää: **”Taide-, liikunta- ja kulttuurikasvatusta sekä taiteen perusopetus”.**

Liikuntaneuvosto esittää myös seuraavaa lisäystä (sivu 45): *”Koulutusjärjestelmässä annettava taide- ja kulttuurikasvatusta, taide- ja taitoaineiden opetus, taiteen perusopetus **sekä liikuntakasvatusta ja liikunnanopetus (lisäys)** perustuvat siihen, että esteettinen hahmotusta ja luova ilmaisu, **liikkuminen ja fyysinen aktiivisuus (lisäys)** ovat keskeinen osa ihmisyhtä. Tähän liittyvät taidot ovat tärkeitä myös tieto- ja osaamisyhteiskunnassa, ja siksi ne tulee huomioida koulutusta kehitettäessä. Näitä taitoja voidaan edistää myös koulupäivän*

yhteydessä tapahtuvan harrastustoiminnan puitteissa.”

Lisäksi liikuntaneuvosto esittää seuraavaa lisäystä toimenpiteisiin (sivu 48):

*”Huomioidaan taide- ja kulttuurikasvatuksen **sekä liikuntakasvatuksen (lisäys)** tarpeet koulutuksen kehittämistoimissa.”*

Liikuntaneuvosto nostaa esiin, että harrastamisen edistäminen koulupäivän yhteydessä Suomen mallin mukaisesti on merkittävä lasten ja nuorten harrastamista edistävä toimenpide. Harrastaminen koulupäivän yhteydessä sisältää laaja-alaisesti harrastamisen eri muodot (liikunta, taide, tiede, kulttuuri jne.). **Liikuntaneuvosto esittääkin, että harrastamisen edistäminen nostetaan toimenpiteissä (sivu 48) esille omana toimenpiteenään seuraavasti:**

- *”Edistetään harrastamista koulupäivän yhteydessä Suomen mallin mukaisesti”.*

Paavo Arhinmäki
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Minttu Korsberg
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto

Valtion liikuntaneuvoston liikuntalaissa (390/2015) määriteltynä tehtävänä on käsitellä liikunnan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja erityisesti arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan alueella, tehdä aloitteita ja esityksiä liikunnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä.